

การติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Follow up the Implementation of Quality Area Based Assessment in Education to Improve the Quality of Education

Received: October 11, 2018

Revised: January 21, 2019

Accepted: January 24, 2019

อรพรรณ ตูจิ้นดา*

Oraphan Toujinda

ดวงใจ ชนะสิทธิ์**

Duangjai Chanasid

บทคัดย่อ

การติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงาน 2) จุดเด่น จุดด้อย ของการประเมินคุณภาพ 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล กลุ่มตัวอย่างคือจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ในปีงบประมาณ 2555, 2556 รวม 27 จังหวัด มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 810 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้แทนหน่วยงานราชการภายในจังหวัดๆ ละ 30 คน จังหวัดที่ประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งที่มีกำหนดการประเมินเชิงพื้นที่ในปีงบประมาณ 2557 จำนวน 7 จังหวัด มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 280 คน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้แทนหน่วยงานราชการภายในจังหวัดๆ ละ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงานพบว่าระบบการมีส่วนร่วมของผู้นำระดับ หลายจังหวัดยังขาดการมีส่วนร่วมเนื่อง จากติดภารกิจจำนวนมากส่งผลให้ขาดผู้นำที่จะสร้างประสิทธิภาพในระบบงานและขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้มีข้อจำกัด คือ ภารกิจ/บทบาทหน้าที่แต่ละหน่วยงานมีมากทำให้การเข้ามามีส่วนรวมและขับเคลื่อนไม่เต็มที่ วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์จังหวัดพบว่าในหลายจังหวัดไม่ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัด 2) จุดเด่นพบว่าการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดส่งผลให้เห็นภาพรวมของแต่ละสังกัด สำหรับจุดที่ควรพัฒนาพบว่าไม่มีหน่วยงานกำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายพบว่ารัฐบาลต้องให้ความสนใจและเร่งพัฒนาคุณภาพ

* อาจารย์ ดร. กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

.....

การศึกษาอย่างจริงจัง จัดให้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์จังหวัด สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ การประเมินเชิงพื้นที่

Abstract

This research aimed to : 1) Study Guidelines for the implementation of the results of the evaluation of the quality of the area to improve the quality of education in the province, Include problems, obstacles and limitations in the operation. 2) Study strengths and weaknesses In Area-Based Assessment. 4) Make policy recommendations to the Executive Board of the Ministry of Interior and Government. The research sample was the Provinces participating in the spatial external quality assessment project in fiscal year 2012 and 2013 in 27 provinces, the 810 respondents consisted of the provincial governor or the deputy governor and the representatives of the provincial government was 30 people and the province that evaluates the external quality is the area that is scheduled to evaluate the area in the fiscal year 2014 in 7 provinces, the 280 respondents consisted of the provincial governor or the deputy governor and the representatives of the provincial government was 40 people. The research instruments were a questionnaire and interview from constructed by the researcher. Data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, content analysis.

The findings of this research were as follows: 1) The guideline to use the results of the Area-Based evaluation for the development of the quality of education is at a high level. Problems, obstacles and limitations in operation found that the system of participation of the level leaders many provinces still lack involvement. From sticking to many missions, resulting in a lack of leaders to create efficiency in the work system and lack of continuity. However, there are many restrictions on the mission / role of each department, which makes the entry into public and not fully driven. Provincial vision and strategy found that in many provinces did not mention the development of educational quality in the province. 2) Highlights of the management of the assessment of the quality of the area, most agree that the evaluation of the whole province, resulting in the overall picture it can solve the problem promptly to change, the weaknesses that should be developed is that there is no continuous monitoring and supervision. 3) Policy recommendations found that he government must pay attention and accelerate the quality of education seriously and provide a review of the provincial strategic plan, raise awareness for all sectors to participate in the use of external quality assessment results.

Keywords : Quality of Education/ Area-Based Assessment

บทนำ

โครงการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment) หรือเรียกโดยย่อว่า “โครงการ ABA” เป็นกระบวนการจัดการประเมินด้วยการหาวิธีการทอนคำถามลงให้มีขนาดพอเหมาะด้วยการลดขนาดของการศึกษาในระดับประเทศไทยลงเป็นจังหวัด เพื่อให้เห็นแนวทางที่จะตอบคำถามได้ชัดเจนขึ้น เป้าหมายของโครงการนี้คือการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ด้วยการพัฒนากลไกการจัดการของจังหวัดให้มีข้อมูลและความรู้ที่จำเป็นเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่โดยใช้ผลผลิตจากกระบวนการประเมินเป็นเครื่องมือ และเพื่อให้ได้รูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอก และการนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ดำเนินการจัดทำโครงการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกอีกรูปแบบหนึ่งและเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สมศ. ได้ดำเนินการโดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อน ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องใน 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดแพร่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดตราด จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดชุมพร และจังหวัดพังงา และปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 20 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัดสตูล จังหวัดระยอง จังหวัดน่าน จังหวัดลำพูน จังหวัดตาก จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดกำแพงเพชร โดยได้จัดส่งเล่มรายงานผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดเรียบร้อยแล้วและโครงการดังกล่าวยังมีการดำเนินการต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556, 2557 และ 2558 ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยและติดตามผลการนำผลการดำเนินงานของโครงการ รวมถึงติดตามผลการนำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด ศึกษาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่เปรียบเทียบกับกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งอย่างดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อให้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ต่อรัฐบาลต่อไป

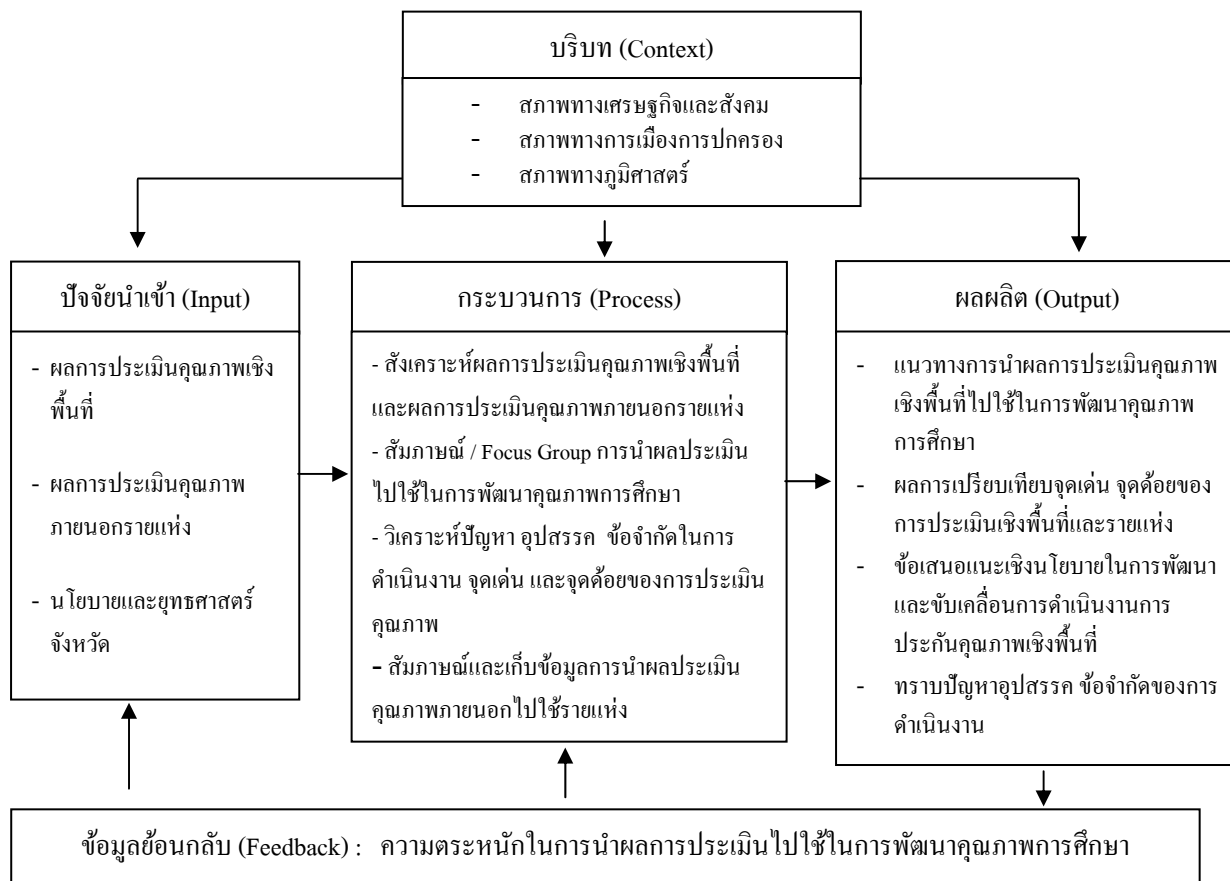
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินงาน
2. เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของการประเมินคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ต่อรัฐบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบของแคทซ์และคาน (Katz and Kahn, 1978) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า คือผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรายแห่งและนโยบาย/ยุทธศาสตร์จังหวัด ด้านกระบวนการคือการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่และผลการประเมินคุณภาพรายแห่ง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงาน จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ปัจจัยด้านผลผลิต ประกอบด้วยแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การประเมิน รวมไปถึงการรับทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดของการดำเนินงาน ปัจจัยด้านบริบท ซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ รวมไปถึงข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาสะท้อนกลับถึงความตระหนักในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1) การศึกษาเชิงเอกสาร เน้นการวิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่กับการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด โดยศึกษาถึงยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของจังหวัด สภาพและลักษณะการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดทั้งในระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา แนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่เปรียบเทียบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งอย่างที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ต่อคณะกรรมการบริหาร สมศ. กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล

2) การศึกษาภาคสนาม โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินงาน ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่เปรียบเทียบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งอย่างที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ต่อคณะกรรมการบริหาร สมศ. กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้คือจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ (Area Based Assessment : ABA) ในปีงบประมาณ 2555 และ 2556 รวม 28 จังหวัด และจังหวัดที่ประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งที่มีกำหนดการประเมินในปีงบประมาณ 2557 จำนวน 35 จังหวัด (เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่) รวมทั้งสิ้น 63 จังหวัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งประชากร คือ

1.1) จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ประเภทนำร่อง จำนวน 8 จังหวัด (มีโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินโครงการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ที่ชัดเจน) ประกอบด้วย จังหวัด

ภาคเหนือ	จังหวัดแพร่
ภาคกลาง	จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม
ภาคตะวันออก	จังหวัดตราด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคใต้ จังหวัดชุมพร และจังหวัดพังงา

1.2) จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ในปีงบประมาณ 2556 (ไม่มีโครงสร้างคณะกรรมการดำเนินโครงการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่) จำนวน 20 จังหวัด ประกอบด้วย

ภาคเหนือ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดน่าน จังหวัดลำพูน
และจังหวัดอุดรดิตถ์

ภาคกลาง จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัด
สระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดนครนายก

ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองบัวลำภู

ภาคใต้ จังหวัดสตูล จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดระนองและภูเก็ต

กลุ่มที่ 2 คือจังหวัดที่ประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายแห่งที่มีกำหนดการประเมินในปีงบประมาณ 2557 จำนวน 7 จังหวัด (ร้อยละ 20 ของประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ในปีงบประมาณ 2557) ประกอบด้วย

ภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์

ภาคกลาง จังหวัดนครปฐม และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดขอนแก่น

ภาคใต้ จังหวัดพัทลุง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยประเด็นในการสัมภาษณ์คือ จังหวัดมีแนวทางในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร ท่านมีนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพในจังหวัดของท่านอย่างไร และท่านคิดว่าการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่เป็นวิธีที่เหมาะสมและรัฐบาลมีวิธีการขับเคลื่อนอย่างไร

2) แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติต่อการประเมินการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้และความเห็นต่อการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่

3) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยมี 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ประกอบด้วย แนวทางในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพในจังหวัด และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณา TOR จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2) แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.8-1.00 และดำเนินการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 ฉบับ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .975

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ลงพื้นที่ภาคสนาม เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มตามจังหวัดที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด จำนวน 13 จังหวัด (เกณฑ์การพิจารณาถือเป็นจังหวัดที่ส่งผลการรายงานการดำเนินงานการประกันคุณภาพเชิงพื้นที่ตามที่ สมศ.กำหนด)

2) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับจังหวัดที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่และจังหวัดที่ได้รับการประเมินรายแห่ง จำนวน 28 จังหวัด

3) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล โดยตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า มี 27 จังหวัดที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและคำบรรยาย

ทั้งนี้การแปลความหมายค่าเฉลี่ยอ้างอิงตามเกณฑ์การแปลค่าของเบสท์ (Best, 1986)

4.50 – 5.00	หมายความว่า	ทัศนคติ/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า	ทัศนคติ/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	ทัศนคติ/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	ทัศนคติ/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า	ทัศนคติ/ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Mode)

สรุปผลการวิจัย

1) การนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ ลำดับ และ ร้อยละของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (n = 27)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)						
					มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคยปฏิบัติ	
1 หลังจากรายงานผลการประเมินด้วยวาจา ทำนนำข้อเสนอแนะและผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทันที โดยไม่รอเล่มรายงานจาก สมศ.	3.65	0.96	มาก	8	17.10	44.60	28.10	6.70	3.30	0.20	
2 ทำนรอเล่มรายงานผลการประเมินจาก สมศ. มายังสถานศึกษาแล้วจึงนำผลประเมินไปใช้	2.90	1.36	ปานกลาง	10	11.10	24.50	31.70	14.50	12.30	6.00	
3 ทำนนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน	4.05	0.86	มาก	4	31.90	48.70	13.40	6.00	1.10	0	
4 ทำนนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการกำหนดคณะทำงานในการดำเนินงาน	3.99	0.86	มาก	6	27.00	52.60	14.50	4.00	1.80	0	
5 ทำนนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.04	0.89	มาก	5	32.00	47.60	15.10	3.70	1.10	0.50	
6 ทำนนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการปรับปรุงและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.08	0.84	มาก	2	32.30	49.20	14.30	2.70	1.60	0	

						ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)					
ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคยปฏิบัติ	
7 ท่านนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงาน	3.94	0.82	มาก	7	24.40	51.40	19.00	4.40	0.80	0	
8 ท่านนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.13	0.78	มาก	1	34.00	49.00	12.90	4.10	0	0	
9 ผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีส่วนกระตุ้นและสร้างความตระหนักในการพัฒนาสถานศึกษา	4.07	0.85	มาก	3	32.80	48.10	13.80	4.30	1.10	0	
10 ท่านนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการทำวิจัย	3.53	1.01	มาก	9	15.20	41.30	30.00	9.40	3.40	0.70	
11 สถานศึกษาไม่ได้นำผลประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา	2.30	1.72	น้อย	11	12.40	18.90	15.00	15.80	15.70	22.20	
รวม	3.69	0.64	มาก								

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ ลำดับ และร้อยละของการปฏิบัติในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นอันดับแรก ($\bar{x}=4.13$, S.D.= 0.78) เมื่อพิจารณาค่าร้อยละอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.00 รองลงมานำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการปรับปรุงและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.08$, S.D.= 0.84) มีค่าร้อยละอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.50 และผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีส่วนกระตุ้นและสร้างความตระหนักในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{x}=4.07$, S.D.= 0.85) มีค่าร้อยละอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.90 รวมไปถึงนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{x}=4.05$, S.D.= 0.86) มีค่าร้อยละอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.60 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามยังพบว่าสถานศึกษาที่ร้อยละน้อยมีรายชื่อยกจาก สมศ. ที่ส่งมายังสถานศึกษาก่อนแล้วจึงนำผลประเมินไปใช้อู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.90$, S.D.= 1.36) มีค่าร้อยละอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.60

2) การสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้
ผู้วิจัยได้นำผลจากการสนทนากลุ่ม จำนวน 280 คน ในจังหวัดน่าน ร่อง ผลการสังเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำ ผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้	ปีงบประมาณ 2555							ปีงบประมาณ 2556					Mode	
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี		ระยอง
1. ความไม่พร้อมของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ นิเทศติดตาม การบริหารจัดการฯ	✓	✓		✓										3
2. ทักษะ และความรู้ของบุคลากรในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในเชิงลบ และเกิดความเบื่อหน่ายในการประกันคุณภาพ	✓	✓		✓					✓	✓				5
3. การขาดความต่อเนื่องในการติดตามช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด	✓		✓											2
4. หน่วยงานต้นสังกัดรับทราบผลการประเมิน แต่ไม่ได้นำไปวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง	✓					✓			✓					3
5. ขาดความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		✓		✓			✓	✓	✓				✓	6
6. ขาดบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน และมีข้อจำกัดในการสรรหาบุคลากรมาทดแทน		✓						✓						2
7. ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัด	✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	9
8. นักเรียนมีความแตกต่างด้านการเรียนรู้ ทางสังคม ครอบครัว ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน		✓					✓							2
9. ครูและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเท่าที่ควร		✓			✓	✓			✓	✓	✓		✓	7

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้	ปีงบประมาณ 2555							ปีงบประมาณ 2556					Mode	
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี		ระยอง
10. ขาดการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประเมิน โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกันในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา		✓		✓			✓					✓		4
11. ผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ไม่สอดคล้องกับการรายงานด้วยวาจา ส่งผลให้การพัฒนาสถานศึกษาไม่ตรงกับผลการประเมินในเล่มรายงาน							✓	✓		✓				3
12. โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขยายโอกาส ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ส่งผลให้ การนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาในแต่ละด้านเกิดความล่าช้า และไม่ประสบผลสำเร็จ		✓	✓	✓	✓				✓	✓			✓	7
13. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักวัฒนธรรม อบจ. อบต ฯลฯ ไม่มีอำนาจหรือหน้าที่ ที่ชัดเจนในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา เช่น อบรมคุณธรรมจริยธรรมให้สถานศึกษา				✓			✓							2
14. ภาระงานสอนของครูมีจำนวนมาก และมีกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนา	✓	✓	✓						✓	✓				5
15. ตัวบ่งชี้ภายในและภายนอกไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้สถานศึกษาที่จะนำผลการประเมินไปใช้สับสนและดำเนินการไม่ถูกต้อง					✓					✓			✓	3

จากตารางที่ 2 การสังเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินไปใช้พบว่า ส่วนใหญ่ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ครูและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเท่าที่ควร ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขยายโอกาส ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ส่งผลให้การนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาในแต่ละด้านเกิดความล่าช้า และไม่ประสบผลสำเร็จ และการะงานสอนของครูมีจำนวนมาก และมีกิจกรรมอื่นๆ ทำให้ไม่มีเวลาในการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ตามลำดับ

3) การสังเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ผู้วิจัยได้นำผลจากการสนทนากลุ่ม จำนวน 280 คน ในจังหวัดน่านร่อง ผลการสังเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่

จุดเด่น และจุดด้อยของการประเมิน คุณภาพเชิงพื้นที่	ปีงบประมาณ 2555							ปีงบประมาณ 2556					Mode	
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี		ระยอง
จุดเด่นด้านการบริหารจัดการ ABA														
1. เป็นการประเมินพร้อมกันทั้ง จังหวัด ส่งผลให้เห็นภาพรวมของ แต่ละสังกัดที่ชัดเจน และพัฒนาได้ ทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13
2. สถานศึกษาสามารถนำผลการ ประเมินมาวางแผนร่วมกันกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกัน พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งจังหวัด	✓					✓			✓					3
3. ทุกพื้นที่ (จังหวัด) สนับสนุนให้มี การประเมินเชิงพื้นที่ในการ ประเมินคุณภาพรอบสี่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13
4. สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพ ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง	✓					✓				✓			✓	4
5. สถานศึกษานำผลการประเมิน คุณภาพไปใช้และสามารถต่อยอด ในการประเมินจนได้รับรางวัล พระราชทาน							✓							1

จุดเด่น และจุดด้อยของการประเมิน คุณภาพเชิงพื้นที่	ปีงบประมาณ 2555								ปีงบประมาณ 2556					Mode
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี	ระยอง	
6. การประเมินพหุคูณกันทั้งจังหวัดทำให้ลดการขี้นเอกสาร/หลักฐานจากสถานศึกษาอื่น เนื่องจากต่างต้องใช้เอกสารหลักฐานของตนเอง				✓			✓	✓	✓					4
7. ระดับจังหวัดสามารถนำผลการประเมินเชิงพื้นที่ไปวางแผนและจัดทำนโยบาย กลยุทธ์ทางการศึกษาของจังหวัดได้อย่างครอบคลุมทุกระดับ	✓				✓									2
จุดที่ควรพัฒนาทางด้านการบริหารจัดการ (ABA)														
8. ควรให้แต่ละพื้นที่ (จังหวัด) สร้างเกณฑ์และเครื่องมือสำหรับการประเมินเชิงพื้นที่ร่วมกับ สมศ.	✓			✓		✓		✓	✓				✓	6
9. ควรแบ่งประเภทของโรงเรียนในการประเมินให้มีความเหมาะสมและชัดเจน						✓		✓						2
10. ในการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผล ไม่ควรนำคะแนน O-Net มาตัดสินเพียงอย่างเดียว						✓			✓					2
11. ควรจัดกลุ่มโรงเรียนในการประเมินเชิงพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาได้ถูกต้องตามบริบทนั้นๆ				✓			✓	✓						3
12. ความพร้อมในการประเมินแต่ละแห่งไม่เท่าเทียมกันหากประเมินพหุคูณกันทั้งจังหวัด	✓					✓								2
13. ข้อเสนอแนะในการประเมินยังมีบางแห่งที่ไม่สามารถทำได้						✓	✓							2
14. โครงสร้างของคณะกรรมการ ABA ไม่มีการกำหนดหน่วยงานในการกำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13

จุดเด่น และจุดด้อยของการประเมิน คุณภาพเชิงพื้นที่	ปีงบประมาณ 2555								ปีงบประมาณ 2556					Mode
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี	ระยอง	
15. ขอบเขตความรับผิดชอบ ไม่ครอบคลุม เช่น ศึกษาในเทศก์ ไม่สามารถเข้าไปช่วยโรงเรียน เอกชนได้				✓					✓					2
16. หน่วยงานที่รับเป็นเจ้าภาพในการ ประสานงานประเมินเชิงพื้นที่ไม่มี อำนาจในการบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13
17. การประเมินเชิงพื้นที่จะต้องมี เครือข่ายร่วมกันบริหารจัดการ แต่การบริหารงบประมาณ เช่น สพฐ กับ สช ไม่สามารถบริหาร จัดการร่วมกันได้ ส่งผลให้เป็น อุปสรรคในการบริหารจัดการ				✓	✓									2
18. การสื่อสารของ สมศ. มีข้อมูล บางส่วนที่ยังคลาดเคลื่อน	✓	✓				✓				✓				4
19. การให้ความร่วมมือจากเครือข่าย มีน้อย	✓			✓										2
20. มีการโยกย้ายครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้เรียนบ่อย ส่งผลให้การพัฒนา คุณภาพการศึกษาไม่ต่อเนื่อง	✓				✓		✓	✓	✓				✓	6
21. ควรมีคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่สามารถลงพื้นที่ช่วยเหลือ สถานศึกษาให้มากขึ้น และมีการ ดำเนินงานประเมินอย่างจริงจัง	✓									✓				2
จุดเด่นด้านหน่วยงานต้นสังกัด														
หน่วยงานต้นสังกัดมีการสนับสนุน และช่วยเหลือเป็นอย่างดี		✓											✓	2
จุดที่ควรพัฒนาของหน่วยงานต้นสังกัด														
1. การกำกับติดตามจากหน่วยงานต้น สังกัดไม่ต่อเนื่อง		✓		✓					✓	✓				4

จุดเด่น และจุดด้อยของการประเมิน คุณภาพเชิงพื้นที่	ปีงบประมาณ 2555							ปีงบประมาณ 2556					Mode	
	แพร่	ชัยนาท	สิงห์บุรี	สมุทรสงคราม	ตราด	อำนาจเจริญ	ชุมพร	พังงา	สตูล	กำแพงเพชร	หนองบัวลำภู	ราชบุรี		ระยอง
2. รับทราบผลการประเมิน แต่ไม่ได้ นำไปวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพ ผู้เรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง				✓		✓			✓					3
จุดเด่นด้านการปฏิบัติงานของ สมศ.														
1. มีความคล่องตัวในการบริหาร จัดการหน่วยประเมินเดียวในการ ประเมินเชิงพื้นที่							✓	✓	✓			✓	✓	5
2. การประเมินเชิงพื้นที่ช่วยลดค่าใช้จ่าย ในการบริหารจัดการ ประกอบกับผู้ ประเมิน ประเมินพื้นที่จังหวัดเดียว ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการ บริหารจัดการ				✓	✓		✓	✓	✓				✓	6
3. มีความคล่องตัวในการบริหาร จัดการหน่วยประเมินเดียวในการ ประเมินเชิงพื้นที่							✓	✓	✓			✓	✓	5
4. การประเมินเชิงพื้นที่ช่วยลด ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ประกอบกับผู้ประเมิน ประเมินพื้นที่ จังหวัดเดียวส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายใน การเดินทาง ค่าที่พักและค่าใช้จ่าย อื่น ๆ ในการบริหารจัดการ				✓	✓		✓	✓	✓				✓	6
จุดที่ควรพัฒนาด้านการปฏิบัติงานของ สมศ.														
ถึงแม้จะเป็นข้อดีในการใช้หน่วย ประเมินเดียวกันในการประเมินเชิง พื้นที่ แต่ สมศ.ควรพิจารณาคุณสมบัติ และองค์ความรู้ ของผู้ประเมิน ให้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ ไปประเมิน		✓					✓	✓	✓				✓	5

จากตารางที่ 3 การสังเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่พบว่าจุดเด่นด้านการบริหารจัดการของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดส่งผลให้เห็นภาพรวมของแต่ละสังกัดที่ชัดเจน พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งนี้ทุกพื้นที่สนับสนุนให้มีการประเมินเชิงพื้นที่ในการประเมินคุณภาพรอบปี สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง และเห็นว่าการประเมินเชิงพื้นที่เป็นการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดทำให้ลดการขี้ออกสาร/หลักฐานจากสถานศึกษาอื่น เนื่องจากต่างต้องใช้เอกสารหลักฐานของตนเอง จุดเด่นของหน่วยงานต้นสังกัดคือหน่วยงานต้นสังกัดมีการสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นอย่างดี และจุดเด่นด้านการปฏิบัติงานของ สมศ. คือการประเมินเชิงพื้นที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ประกอบกับผู้ประเมินประเมินพื้นที่จังหวัดเดียวส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการบริหารจัดการ รองลงมาคือ สมศ. มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการในการประเมินเชิงพื้นที่เนื่องจากเป็นหน่วยประเมินเดียวกัน

จุดที่ควรพัฒนาด้านการบริหารจัดการของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ที่ทุกพื้นที่ที่มีความเห็นตรงกันคือโครงสร้างของคณะกรรมการ ABA ไม่มีการกำหนดหน่วยงานในการกำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานที่รับเป็นเจ้าภาพในการประสานงานการประเมินเชิงพื้นที่ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการ รองลงมาคือควรให้แต่ละพื้นที่ (จังหวัด) สร้างเกณฑ์และเครื่องมือสำหรับการประเมินเชิงพื้นที่ร่วมกับ สมศ. และจุดที่ควรพัฒนาด้านหน่วยงานต้นสังกัดคือการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่ต่อเนื่อง สำหรับจุดที่ควรพัฒนาด้านการปฏิบัติงานของ สมศ. คือคุณสมบัติของผู้ประเมิน ถึงแม้จะเป็นข้อดีในการใช้หน่วยประเมินเดียวกันในการประเมินเชิงพื้นที่ แต่ สมศ. ควรพิจารณาคุณสมบัติและองค์ความรู้ ของผู้ประเมิน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ไปประเมิน

4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่เสนอต่อรัฐบาล ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

4.1) รัฐบาลต้องให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังโดยจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้และมีการประเมินตามหลักวิชาการ จัดให้มีการกำกับและติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ

4.2) รัฐบาลควรเป็นเจ้าภาพในระดับนโยบายในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่โดยให้นโยบายหรือประชุมตกลงร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษากับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และร่วมกันกำหนดโจทย์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชนในพื้นที่และยุทธศาสตร์ของจังหวัด

4.3) รัฐบาลต้องสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ รวมไปถึงการกำหนดบทบาท หน้าที่ แนวปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศให้ชัดเจน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดนั้นๆ เช่น สำนักวัฒนธรรม ที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของคนไทย หรือหอการค้าจังหวัด เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนด้านความเข้มแข็งภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักเรียนได้เป็นยุวทูตแนะนำนักท่องเที่ยวในจังหวัดตัวเองได้ เป็นต้น

4.4) ในแต่ละจังหวัดควรจัดทำระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาในระดับจังหวัดเป็นภาพรวมเพื่อใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด

อภิปรายผล

แนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นอันดับแรก สาเหตุอันเนื่องมาจากต้นสังกัดมีการกำกับติดตามให้สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนารวมถึงสนับสนุนงบประมาณให้แก่แต่ละเขตพื้นที่ทำวิจัยในเรื่องการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาทั้งด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร นอกจากนี้ยังพบว่าทุกพื้นที่ สนับสนุนให้มีการประเมินเชิงพื้นที่ในการประเมินคุณภาพรอบสี่ และเห็นว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง รวมไปถึงการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดทำให้ลดการยืมเอกสาร/หลักฐานจากสถานศึกษาอื่น เนื่องจากต่างต้องใช้เอกสารหลักฐานของตนเอง จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ บุญเยี่ยม (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายนอกในเชิงแนวคิดอย่างครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 70.75 และใช้ผลประเมินภายนอกในเชิงตรวจสอบยืนยัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวัน ศรีโคตร (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำผลการประเมินภายนอกและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 6 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีการนำผลการประเมินภายนอกและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้พบว่าส่วนใหญ่ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ภายในจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือครูและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเท่าที่ควร ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขยายโอกาส ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ส่งผลให้การนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาในแต่ละด้านเกิดความล่าช้า และไม่ประสบผลสำเร็จ และภาระงานสอนของครูมีจำนวนมาก และมีกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาในการนำผลการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่

ไปใช้ในการพัฒนาตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของเก็จนก เอื้อวงศ์ (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทুমเท สนใจใฝ่เรียนรู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวดซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยที่พบว่าครูและบุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินเชิงพื้นที่ไปใช้ สาเหตุอาจเนื่องมาจากการส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับการมีวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากผลการวิจัยของเก็จนก เอื้อวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยพบว่าวัฒนธรรมองค์กรที่ดี คือมีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและเห็นคุณค่าของการประเมิน รวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน สนใจใฝ่เรียนรู้และเชื่อว่าการประกันคุณภาพศึกษานำสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยภายนอก ได้แก่การที่ชุมชน และกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษา สนับสนุนช่วยเหลือ ดันสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ และช่วยเหลือในการนิเทศอย่างจริงจัง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพ ซึ่งปัจจัยภายในได้การที่วัฒนธรรมองค์กรมีลักษณะแตกแยก แข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจกัน ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและครูไม่เพียงพอ ขาดความรับผิดชอบและความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารไม่ให้เวลากับโรงเรียนเต็มที่ ใจดีเกินไป ขาดความเด็ดขาด นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาเร็วจนครูรับไม่ทัน ใช้รูปแบบการบริหารแบบขึ้นนำมากกว่าการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพรณ เกษโสภา และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในพบว่ายังขาดระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ขาดการเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชน และยังไม่มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์

จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ที่ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดส่งผลให้เห็นภาพรวมของแต่ละสังกัดที่ชัดเจน พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งนี้ทุกพื้นที่สนับสนุนให้มีการประเมินเชิงพื้นที่ในการประเมินคุณภาพรอบปี สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง และเห็นว่าการประเมินเชิงพื้นที่เป็นการประเมินพร้อมกันทั้งจังหวัดทำให้ลดการยืมเอกสาร/หลักฐานจากสถานศึกษาอื่น เนื่องจากต่างต้องใช้เอกสารหลักฐานของตนเอง จุดเด่นของหน่วยงานต้นสังกัดคือหน่วยงานต้นสังกัดมีการสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นอย่างดี และจุดเด่นในการบริหารจัดการของ สมศ. คือการประเมินเชิงพื้นที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ประกอบกับผู้ประเมิน ประเมินพื้นที่จังหวัดเดียวส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก

และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการบริหารจัดการ รองลงมาคือ สมศ.มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการในการประเมินเชิงพื้นที่เนื่องจากเป็นหน่วยประเมินเดียวกัน ส่วนจุดที่ควรพัฒนาด้านการบริหารจัดการของการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ ที่ทุกพื้นที่มีความเห็นตรงกันคือ โครงสร้างของคณะกรรมการ ABA ไม่มีหน่วยงานกำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานที่รับเป็นเจ้าภาพในการประสานงานการประเมินเชิงพื้นที่ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการ รองลงมาคือควรให้แต่ละพื้นที่ (จังหวัด) สร้างเกณฑ์และเครื่องมือสำหรับการประเมินเชิงพื้นที่ร่วมกับ สมศ. และจุดที่ควรพัฒนาด้านหน่วยงานต้นสังกัดคือการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่ต่อเนื่อง สำหรับจุดที่ควรพัฒนาด้านการบริหารจัดการของ สมศ. คือคุณสมบัติของผู้ประเมินถึงแม้จะเป็นข้อดีในการใช้หน่วยประเมินเดียวกันในการประเมินเชิงพื้นที่ แต่ สมศ.ควรพิจารณาคุณสมบัติและองค์ความรู้ ของผู้ประเมิน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ไปประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัดกับระดับคุณภาพของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment) ผลการวิจัยพบว่าควรกำกับติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างจริงจังเพื่อสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วถึง สำหรับการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประเมินและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาของการประเมินเชิงพื้นที่กับการประเมินรายแห่งผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการประเมินและการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน สาเหตุอันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์และการชี้แจงของต้นสังกัดมีความชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัน ศรีโคตร (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำผลการประเมินภายนอกและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีการนำผลการประเมินภายนอกและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล พบว่ารัฐบาลต้องให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังโดยจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้และมีการประเมินตามหลักวิชาการ จัดให้มีการกำกับและติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และรัฐบาลควรเป็นเจ้าภาพในระดับนโยบายในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่โดยให้นโยบายหรือประชุมตกลงร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษากับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และร่วมกันกำหนดโจทย์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ชุมชนในพื้นที่และยุทธศาสตร์ของจังหวัด นอกจากนี้รัฐบาลต้องสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่

.....

รวมไปถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ แนวปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศไทยให้ชัดเจน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดนั้นๆ เช่น สำนักวัฒนธรรม ที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของคนไทย หรือหอการค้าจังหวัด เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนด้านความเข้มแข็งภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักเรียนได้เป็นยุวทูตแนะนำนักท่องเที่ยวในจังหวัดตัวเองได้ เป็นต้น ทั้งนี้จังหวัดแต่ละจังหวัดควรจัดทำระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาในระดับจังหวัดเป็นภาพรวมเพื่อใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของของ ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และคณะ (2560) ที่พบว่า การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัดควรมีการทบทวนเนื่องจากที่ผ่านมาการศึกษาในภูมิภาคมีปัญหาและอุปสรรคหลักคือการบริหารแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นเอกภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. รัฐบาลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ
2. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สามารถนำผลการวิจัยเสนอให้กับ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวางแผนหรือกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการประเมินเชิงพื้นที่กับยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัด
2. การศึกษาวิจัยรูปแบบการประเมินเชิงพื้นที่แบบ Cluster โดยแบ่งตามบริบทของกลุ่มจังหวัดซึ่งมีคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และคณะ. (2560). “ความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัดกับระดับคุณภาพของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment)”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 9 (2): 54-69.

- มะลิวัน ศรีโคตร. (2549). การนำผลการประเมินภายนอกและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน
มัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วรารณ บุญเยี่ยม. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุระพงศ์ ทองพันชั่ง. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรพรรณ เกษโสภา และ ดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2560). “การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”. วารสารศิลปการ
ศึกษาศาสตร์วิจัย 9(2): 201-215.
- Best, J. W. (1986). **Research in education 5th ed.** Englewood Cliffs, NJ: Practice-Hall.
- Daniel Katz and Robert Kahn. (1978). **The Social Psychology of Organization 2nd ed.** New York:
John Wiley & Sons.